

KOMPETENCIJŲ UGDYMO PROGRAMOS TEIKIMO APRAŠAS**KULTŪROS PAVELDO SKENAVIMAS IR RUOŠIMAS PUBLIKAVIMUI****1. Programos lektorius(-iai):**

Eil. nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Patirtis (<i>profesinė veikla, dėstomos programos ir kt.</i>)
1.	Jovita Verbickienė	Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Kultūros paveldo tyrinėjimo ir skaitmeninimo skyriaus skaitmeninimo veiklų koordinatorė	<p>Pedagoginis vardas - atestuota lektorė;</p> <p>1. Panevėžio kolegijoje dėstyti dalykai (2010-2019): Operacinės sistemos, IT saugumas, Kibernetinės erdvės sauga, IT teisė, Kompiuterių technika ir programinė įranga, Operacinių sistemų aptarnavimas, Praktinė informatika;</p> <p>2. Regioninio skaitmeninimo skyriaus vedėja (nuo 2015 iki 2021-06-01), nuo 2021-06-01 - Kultūros paveldo tyrinėjimo ir skaitmeninimo skyriaus skaitmeninimo veiklų koordinatorė</p> <p>3. Parengti ir vesti kontaktiniai kvalifikacijos kėlimo mokymai Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės - Bitės viešosios bibliotekos (toliau - PAVB) nustatytoje teritorijoje veikiančių savivaldybių viešųjų bibliotekų (toliau - SVB) specialistams (2015 iki dabar): Skaitmeninimas – vaizdo bei teksto informacijos apdorojimas specialių programų pagalba (5 val.), Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose (4 val.), Praktinė informatika – skenavimas (3 val.), Virtualių parodų kūrimas nemokamais Google įrankiais (3 val.), mokymai nuotolinio mokymosi platformoje Moodle: Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose (4 val.).</p>

2. Programos tikslas:

Suteikti teorinių ir praktinių žinių PAVB nustatytoje teritorijoje veikiančių SVB kultūros paveldo skaitmenintojams apie kultūros paveldo objektų atranką skaitmeninimui, tinkamos įrangos pasirinkimą, skaitmeninių vaizdo failų kūrimą, prieigos (išvestinių) failų apdorojimą bei formatus, vertinti skaitmeninimo veiklą kaip kultūros paveldo išteklių valdymo priemonę.

3. Programos uždaviniai:

Sugebėti atlikti reikalingus kultūros paveldo objektų (laikraščių, žurnalų, albumų, knygų, fotografijų) skaitmeninimo veiksmus.

4. Programos trukmė:

4 ak. val.

5. Tikslinė auditorija:

SVB skaitmenintojai

6. Maksimalus dalyvių skaičius: 20

7. Programos turinys ir apimtis:

Eil. nr.	Temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		paskaitų	praktikumų
	Naudojami terminai		
I.	Kultūros paveldo objektų skaitmeninimo proceso bendra apžvalga Objektų skaitmeninimui atranka	0,25 ak. val.	
II.	1.Skaitmeninimo įranga, parinkimas pagal objektų tipus	0,5 ak. val.	
	Rekomenduojami skaitmeninimo parametrai: - knygoms ir tekstiniams dokumentams be grafinės medžiagos - knygoms ir tekstiniams dokumentams su grafine medžiaga - retiems spaudiniams - rankraščiams - žemėlapiams - fotografijoms ir fotojuostoms - plakatams ir kitiems didelio formato dokumentams - meno kūriniams (popieriuje)		
	Savikontrolės testas		0,25 ak. val.
III.	Skaitmeninimo eiga	1 ak. val.	
	Skenerio kalibravimas Skenerio parametrų nustatymas objektui Originalus (pirminis) failas- rekomenduojami formatai Prieigos (išvestiniai, t. y. peržiūros, sklaidos, viešinimo) failai - rekomenduojami formatai) Vardo failui suteikimas ir failinės struktūros kūrimas Meta duomenys Ženklinimas Skaitmeninimo kokybės kontrolės lygiai Metaduomenų kokybės kontrolė Europeana kokybės standartas Suskaitmenintų objektų apskaita		
	Praktinė užduotis Nr. 1		0,25 ak. val.
	Praktinė užduotis Nr. 2		0,25 ak. val.
IV.	Išvestinių vaizdo failų apdorojimas ir karpymas	1 ak. val.	
	Failų kompresija (glaudinimas)		
	Praktinė užduotis Nr. 3		0,25 ak. val.
	Praktinė užduotis Nr. 4		0,25 ak. val.

V.	Failų saugojimo rekomendacijos		
	IŠ VISO:	2,75 ak. val.	1,25 ak. val.

8. Metodai:

Eil. nr.	Metodo tipas (pasyvus / aktyvus)	Metodo pavadinimas	Pastabos
1.	Pasyvus/aktyvus	Moodle platforma	Teorinė dalis
2.	Aktyvus	Savarankiškas užduočių atlikimas	Praktinis darbas

9. Priemonės (mokymo ir mokymosi medžiaga):

Eil. nr.	Priemonės pavadinimas	Priemonės paskirtis
1.	Teorinė medžiaga Moodle platformoje	Susipažinti su medžiaga
2.	Praktinės užduotys	Išmokti / įtvirtinti žinias praktiškai
3.	Savikontrolės testas	Įtvirtinti žinias

10. Mokymų metu ugdomos kompetencijos:

Kompetencijos	Pažymėti X	Pastabos (rekomenduojama detaliau įvardinti kokias kompetencijas įgis asmuo baigęs programą)
Bendrosios kompetencijos	X	Įgytos žinios, įgūdžiai, nuostatos
Specialiosios kompetencijos	X	Kompiuterinis raštingumas
Profesinės kompetencijos	X	Kultūros paveldo objektų skaitmeninimas
Kita (jei netiko aukščiau pateiktos kompetencijos)		

Literatūros sąrašas:

Minimum Digitization Capture Recommendations [interaktyvus] . 2021 [žiūrėta 2021 m. birželio 8 d.]. Prieiga internete: https://www.ala.org/alcts/resources/preserv/minimum-digitization-capture-recommendations#static_media

Sustainability of Digital Formats: Planning for Library of Congress Collections [interaktyvus]. 2021 [žiūrėta 2021 birželio 10]. Prieiga internete: <https://www.loc.gov/preservation/digital/formats/>

Dublin Core™ Metadata Element Set, Version 1.1: Reference Description [interaktyvus]. 2021 [žiūrėta 2021 birželio 10]. Prieiga internete: <https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dces/>
<https://cc.lnb.lt/>

Scanning [interaktyvus]. 2021 [žiūrėta 2021 liepos 22]. Prieiga internete:
https://en.wikipedia.org/wiki/3D_scanning#Technology

Comparison of raster graphics editors [interaktyvus]. 2021 [žiūrėta 2021 liepos 20]. Prieiga internete: https://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_raster_graphics_editors

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Kultūros paveldo atrankos ir skaitmeninimo metodika. Vilnius, 2019. 73 p. ISBN 978-609-405-182-1.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros paveldo turinio naudojimo teisių priskyrimo bei ženklavimo metodika ir rekomendacijos. Vilnius, 2017. 127 p. ISBN 978-609-405-180-7.

Bendrieji minimalūs reikalavimai, keliami muziejuose kaupiamiems ir saugomiems skaitmeniniams objektams ir juos aprašantiems metaduomenims. Parengti vykdant Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. gegužės 23 d. įsakymą Nr. ĮV-384 „Dėl skaitmeninio turinio kūrimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 66-3131)

11. Siūlomi programos vertinimo ekspertai:

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujamos institucijos, organizacijos pavadinimas	Pareigos
1.	Audronė Palionienė	Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės - Bitės viešoji biblioteka	Direktorės pavaduotoja kultūrinei veiklai
2.	Roma Baristaitė (r.baristaite@savb.lt)	Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka	Kraštotyros, senųjų spaudinių ir skaitmeninimo skyriaus, Knygos grafikos centro vadovė
3.	Lina Mačiulienė (lina.maciuliene@lnb)	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Informacijos išteklių departamento Skaitmeninimo skyriaus vadovė

Programą parengė:

Jovita Verbickienė

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Kultūros paveldo tyrinėjimo ir skaitmeninimo skyriaus skaitmeninimo veiklų koordinatore

Programa parengta 2021 m.